

PRZEGLĄD CERAMICZNY

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM TECHNICZNYM i EKONOMICZNYM
WSZYSTKICH GAŁĘZI PRZEMYSŁU CERAMICZNEGO.

ROCZNIK JEDENASTY.

CENA PRENUMERATY:

Rocznie 10 Kor. = 5 Rb. = 10 Mk.

Pojedynczy zeszyt 50 hal.

Redaktor: Inż. Karol Rolle.

Adres Redakcyi i Administr.:
Podgórze, św. Floryana 5.

CENA OGŁOSZEŃ:

Cała strona 15 K., $\frac{1}{2}$ strony 10 K.,
 $\frac{1}{4}$ str. 6 K., $\frac{1}{8}$ str. 4 K., $\frac{1}{16}$ str. 2 K.

Przy powtórzeniu kilkakrotnem
znacznym opust.

N° 7.

z d. 10. kwietnia 1911.

Treść:

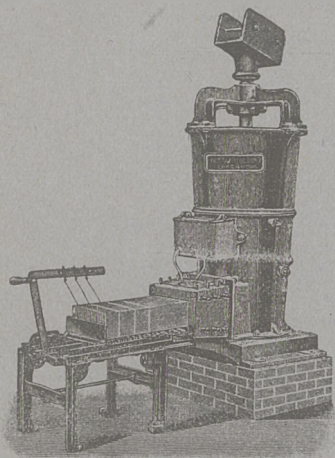
Komunikat Związku ceramicznego w Krakowie. — O eksploatacyi gliny w cegielniach zapomocą bagrownic. — Z powodu projektu nowej fabryki cementu w Galicyi. — Prasowanie cegieł na sucho. — Od nauczycieli kraj. Szkoły ceramicznej. — Nadesłane książki, cenniki prospekta i t. p. — Kronika.

WINCENTY BOGUCKI, Chrzanów

Pierwsza GALICYJSKA FABRYKA

maszyn i form

dla przemysłu cegielnianego, cementowego
i betonowego

wyrabia: dla cegieł formy i stoły na cegły ręczne; prasy kieratowe i wtórne na cegły prasowane. Prasy sankowe na dachówki tłoczone. — Drenarki ręczne i motorowe.

Walcówki dla przerabiania gliny dla cegielni i kaflarni.

Formy na rury i kręgi betonowe. — Prasy na dachówki cementowe.

Kosztorysy i cenniki na żądanie.

Bardzo liczne świadectwa wykonanych robót.

Dawne roczniki
„Przeгляdu
ceramicznego“

o ile zapas starczy
po 6 kor.

do nabycia
w Administracji „Przeгляdu“
tamże do nabycia
bardzo interesująca
broszura: 15

GLINA
Leski: I WYROBY Z NIEJ,
cena 60 hal.
wraz z przesyłką poczt.

**CEMENT, ŻELEZO
A BETON.**

Casopis pro moderni konstrukce, stavební hmoty, průmysl a obchod.

Vychází 25. každého měsíce. 16

Redakce a Administrace
Praha Vinohrady, Hal-
kova 56.

Předplatné na 12 Čísel
K 9.50, pro cizinu K 12.

Jac. Raubitschek
Praga-Bubna
Fabryka maszyn i odlewnia stali i żelaza.

Zastępca **Maks. Neumann**
Kraków ul. Szpitalna 36.

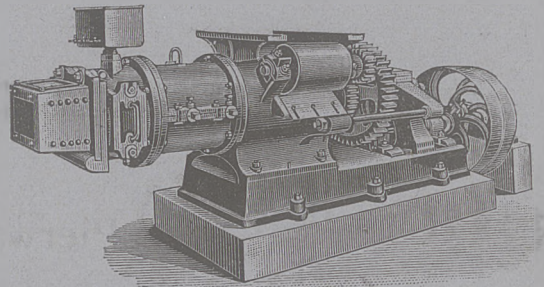
Maszyny ceglarskie
wszelkiego rodzaju i najlepszej konstrukcji

Maszyny strycharskie
dla ruchu maszynowego i konnego.

Wyrabiacze
i maszyny rozdrabniające
dla wszystkich celów. 5

Prospekty i katalogi darmo.
Próby i kosztorysy na żądanie.

Ugniatacz Konoidowy
— (Stółkowy) —
pat. Horna
najlepsza i najpraktyczniejsza
maszyna do przerabiania
gliny.

DWUTYGODNIK DOSTAW

Biuro Redakcji
i Administracji:

Lwów
ul. Kopernika 12.

Kraków
Jagiellońska I. 11.

Konto Pocztovej
Kasy oszczędn.:
L. 112560.

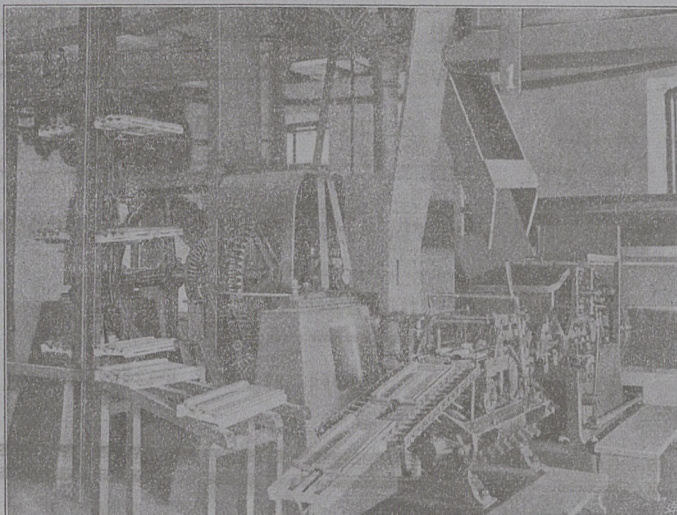
poświęcony
galicyjskiemu
dostawnictwu
zawiera wiadomości
o wszelkich rozpisa-
nych dostawach publicz-
nych o zapotrzebowaniach
prywatnych itd. i wychodzi
1-go i 15-go każdego mies.
ze stałym dodatkiem
ORGANIZACYA.

Prenumerata
za regularną
wysyłkę pisma
wynosi: 2

Kwartalnie 2 K.
Półrocznie 4 K.
Rocznie 8 K.

Najlepsza **prasa na dachówki żłobkowane ciągnione.**
w obecnej dobie

Patenty we wszystkich państwach przemysłowych.

Dzienna wydajność 12—15.000
sztuk dachówek.

PODWÓJNY ŻŁOBEK
z przykryciem ukośnym i nasadką
do wiązania.

Na żądanie natychmiast przesyła
się prospekty i wzory.

Dzielni zastępcy poszukiwani.

F. P. VIDIC i Sp.
Fabryka dachówek żłobkowanych
ciągnionych — dział maszynowy.

LUBLANA (Laibach)
Kraina — Austrya.

Kominy fabryczne, omurowanie kotłów, piece pierścieniowe

dla przemysłu cegielnianego, wapiennego i cementowego,
własnych patentowanych systemów

buduje od 30 lat

budowniczy KOHOUT w Pradze III.

— Najlepsze piece nowoczesne. —

7

F. LORD

Biuro techniczne

Kraków, ulica Lubicz I. róg Kolejowej.

SKŁAD

maszyn i wszelkich przyborów dla
wszystkich zakładów przemysłowych
i gospodarczych, jako to: cegielń
tartaków, młynów, gorzeli i browarów.

**Kompletne urządzenia
Cegielni i tartaków.**

WAŁKI FILCOWE krajowego
wyrobu.

Stale na składzie w wielkich ilościach
i wszelkich dymenzyach **rury, łączniki,
i armatury.**

Motory parowe i benzynowe. — Smary,
oliwy oryginalne rosyjskie, pasy do ma-
szyn, płyty i sznury gumowe, węże gu-
mowe i parciane, gaza jedwabna oryginal-
na szwajcarska, kamienie i walce młyn-
skie, piły i cyrkularki angielskie, toczki
szmirglowe, **papier szybrowy, drut do
ceglarek** i wiele innych artykułów.

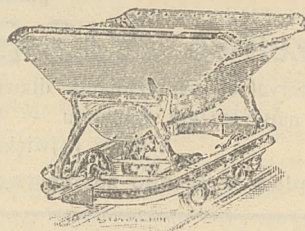
Instalacja światła elektrycznego i przeniesienia siły.
Skład wszelkich artykułów elektrotechni-
cznych. 13

Elektromotory, wentylatory, świeczniki i lampy stołowe.

LAMPY ŁUKOWE.

Lampki żarowe; Lampki Nernsta, Tantalowa
i Wolframa.

Ceny fabryczne. — Kosztorysy bezpłatnie.

Orenstein i Koppel

we Lwowie, Róg ulicy Asnyka 2, Pańska 5.

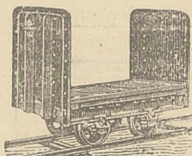
Fabryki

Kolei wązkotorowych i lokomotyw

Praga — Wiedeń — Budapeszt
urządzają i dostarczają:

kolejki przenośne i stałe.

Wagoniki do transportu gliny, cegieł i dachówek
mokrych i suchych.

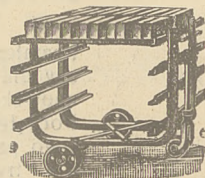
Wynajmują:

**Kompletne kolejki na pewien
okres czasu.**

*Katalogi, kosztorysy etc.
bezpłatnie.*

*Używane materiały zawsze
na składzie. 34*

Splata amortyzacyjna.

INŻ. W. DRZYMUCHOWSKI

BIURO TECHNICZNE

40

w Krakowie, ul. Dunajewskiego 9. Telefon 1100.

Dostarcza:

najnowszej konstrukcyi **maszyny, prasy i formy** motorowe lub ręczne, do wyrobu **cegieł, dachówek, rur itp.** z gliny, cementu i betonu.

Kompletne urządzenia do fabrykacyi **cegły piaskowej. Motory** parowe, gazowe, benzynowe, ropne i ssąco gazowe. — **Transmisye.** — **Armatury** dla pary, wody, gazu itp.

Artykuły techniczne jak: pasy transmisyjne, skórzane i z sierci wielbłądziej, rzemyki do szycia pasów, smary, oliwy, wszelkiego rodzaju szczeliwa itp. w najlepszych gatunkach i po cenach fabrycznych.

Szczeliwo „VAS-BLACK“ w lasczkach, pierścieniach i płytach, jedynie najlepszy, najpewniejszy i najekonomiczniejszy materiał do uszczelniania dławików, wentyli, przewodów itp. dla przegrzanej lub nasyconej pary o najwyższym ciśnieniu. — Wyłącznie i jedynie używane w wojennej marynarce w Polii i przez największe zakłady przemysłowe w kraju i zagranicą.

Posiadam wyłączne zastępstwo do sprzedaży tego szczeliwa dla Galicyi i Bukowiny.

PATENTY na wynalazki

wyjednywa

Inżynier Stan. Dzbański

przysięgły Rzecznik patentowy 35

Wiedeń VII. Lindengasse 2 (w pobliżu c. k. urzędu patentowego).

KAROL ROLLE

-- inżynier technolog. --

Specjalista w sprawach przemysłu ceramicznego.

PODGÓRZE, św. Floryana 5. 4

Doradca techniczny przy projektowaniu, zakładaniu i prowadzeniu fabryk ceramicznych (cegieł, dachówek, kafli, wapna cementu, gipsu i t. p.).

Laboratorium dla badania surowców, gliny, piasku, wapienka i t. p.

Krajowe kursa dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu.

Kształcą personal pomocniczy dla fabryk cegieł i dachówek. — Nauka bezpłatna. Początek roku szkolnego dnia 1-go października. — Nauka - - trwa 18 miesięcy. - -

3

OTTO HARDUNG

Wiedeń V/2 Kohlgasse Nr. 33.

Wiedeńskie zakłady dla farb i minerałów || Produkty górnicze i chemiczne.

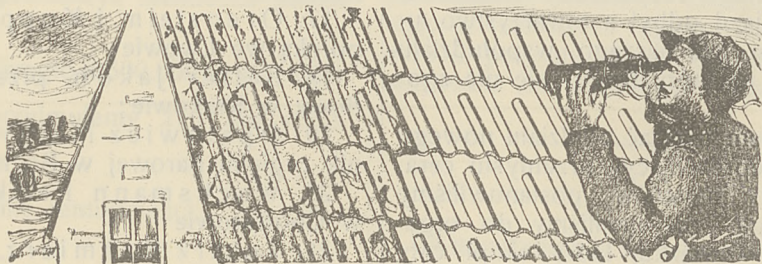
Szkliwa i emalie wszelkich rodzaj.

Popiół do szkliwa. Kobalt. Smalta. Tlenek chromu. Tlenek cyny. Tlenek cynku. Tlenek miedzi i tlenki wszystkich metali. Barwniki. Skaleń Kaolin. Glinka polewowa. Kwarzec. Chinacai. Fluoryt. Gips modelowy. Braunsztyn. Dolomit. Kalcyt. Minia. Glejta. Boraks. Kwas borowy. Glinka porcelanowa i inne materiały. Jedno z najstarszych źródeł! 25

Dachówki pod drobnowidzem

Nie impregnowane.

Impregnowane zapomocą
„WATER PROOF ROOF“.

Water Proof Roof

jest bezbarwnym i jedynym co do skuteczności i taniości środkiem do impregnowania dachówek cementowych i glinianych, wyrobów kamieniarskich, oraz wszelkich rodzajów kamieni sztucznych i naturalnych. Water Proof Roof nadaje twardości przedmiotom impregnowanym, oraz czyni je wytrzymałymi na złamanie i odpornymi na wpływy atmosferyczne. Zapobiega również wsiąkaniu wody, a temsamem chroni dachówki od działania mrozu i pękania, wiązanie dachowe zaś ochrania od wilgoci, murszenia i przeciężenia.

Skutek gwarantowany. — Pierwszorzędne referencje. — Prosty sposób użycia.

Koszta impregnowania wynoszą dla 1000 dachówek zaledwie kor. 4.

Water Proof Roof dla dachówek glinianych
dostarcza:

Gustaw König & Co.

FABRYKA FARB CERAMICZNYCH i GLAZUR.
Prag-Karolinenthal.

Water Proof Roof dla dachówek cementowych
dostarcza:

I. G. Jahreiss & Hoenig

Fabryki farb cementowych
Tribuswinkel-Josefsthal, Niederösterreich † Hamburg.

Komunikat Związku ceramicznego w Krakowie.

Proponenci Związku rozestali w pierwszych dniach kwietnia b. r. poniżej zamieszczoną odezwę do całego szeregu Zarządów fabryk ceramicznych, przemysłowców i kierowników fabryk i osób z przemysłem ceramicznym styczność mających z zaproszeniem do przystąpienia do Związku. Odezwa ta brzmi:

Wielmożny Panie!

Od dłuższego czasu czynione były usiłowania, by ludzi pracujących na polu przemysłu ceramicznego połączyć w jeden Związek i zbiorowymi siłami zdobywać lepsze warunki pracy i podnieść znaczenie i powagę tego przemysłu. Przykładem były nam związki podobne istniejące od lat kilkadziesiąt w Niemczech, a które z małych początków rozwinęły się dziś w potężne organizacje, znakomicie przyczyniające się do rozwoju gospodarczego kraju.

Uzyskaliśmy ze strony Namiestnictwa przyjęcie do wiadomości zorganizowania Towarzystwa p. n. „Związek ceramiczny“ z siedzibą w Krakowie, którego statut tu załączamy i przystępujemy do zawiązania tegoż Towarzystwa, zapraszając równocześnie Wielmożnego Pana do przystąpienia.

Nie wątpimy, że Wielmożny Pan w zrozumieniu ważności organizacji, tej dźwigni dzisiejszego życia społecznego, w szeregi nasze wstąpi i z nami dla rozwoju naszego przemysłu i dobra kraju pracować będzie.

Winniśmy nadto jako inicjatorowie Związku wyjaśnić naszym kolegom zawodowym, dlaczego nie wzięliśmy udziału w zjeździe ceramicznym, niedawno w Krakowie odbytym i nie przystąpili do towarzystwa przez ten zjazd założonego.

O zjeździe i towarzystwie dowiedzieliśmy się z dzienników i o ile wiemy prawie wszyscy poważniejsi przemysłowcy, zostali przy zorganizowaniu jego pominięci tak dalece, że sprawa czyniła wrażenie rozmyślnej roboty dla pewnych osobistych celów. Mimo to, po od-

byciu z gronem kolegów poufnej konferencji, postanowiliśmy do nowego towarzystwa przystąpić, o ile pewne warunki, przez nas przedstawione, przyjęte zostaną. Stronie drugiej widocznie nie chodziło o porozumienie, gdyż przewlekła tak długo rozpatrzenie warunków naszych, aż się zjazd odbył a towarzystwo ukonstytuowało się bez naszego współdziałania i w ten sposób, na który byśmy się nie zgodzili.

Nie mogąc zatem uważać wydziału nowego towarzystwa za reprezentację przemysłu ceramicznego i jego interesów, postanowiliśmy pójść swoją drogą i przystąpiliśmy do organizacji własnego Związku, który skupi cały przemysł ceramiczny kraju i innych prowincji.

Upraszamy o podpisanie tu załączonej karty zgłoszenia i przysłanie pod adresem naszego biura lub jednego z podpisanych Ostrzegamy, by adres był wyraźny, gdyż druga organizacja ma nazwę zbliżoną do naszej.

W chwili, gdy otrzymamy do 50 zgłoszeń na członków, zwołamy Walne zgromadzenie dla wyboru zarządu i rozpoczęcia czynności, statutem przewidzianych.

Kraków w kwietniu 1911 r.

Żalążyciele Związku ceramicznego :

1. **Ignacy Ehrenpreis**, Dyrektor Spółki płaszowskiej w Krakowie
2. **Henryk Fraenkel**, Dyrektor fabryki szamotowej w Skawinie
3. **Jakób Grünberg**, właściciel cegielni w Podgórzu
4. **Adam Kirchmayer**, dyrektor i współwłaściciel kaflarni Kraków-Dębniiki
5. **Inż. Karol Rolle**, dyrektor szkoły ceramicznej w Podgórzu

Na skutek tej odezwy w ciągu pierwszych dni kwietnia przystąpili, oprócz pięciu założycieli następujący członkowie :

6. **Lombardo Jan**, chem. techn., kierownik filii Ligi przem. w Krakowie ;
7. **Galer Józef**, techn. ceram., nauczyc. Szkoły ceram. w Podgórzu ;
8. **Halczyński Jan**, kier. parowej cegielni w Kobierzynie ;
9. **Wojciechowski Stanisław**, właśc. ziem. w Stokach k. Łodzi ;
10. **Inż. Mastalski Stanisław**, właśc. biura techn. dla przem. ceram. we Lwowie ;
11. **Kapellner Marek**, właśc. cegielni w Krakowie ;
12. **Gutman M.**, właśc. parowej cegielni w Krakowie ;
13. **Płaszowska parowa fabryka dach. i cegieł**, Stow. zar. z ogr. por. ;

14. **Rothirsch Jakób**, właśc. cegielni w Krakowie ;

15. **Dr. Ehrenpreis Arnold**, dyrektor „Szamotowni“ w Skawinie ;

16. **Słowicki Jan**, kierownik kaflarni w Krakowie ;

17. **Orenstein i Koppel**, Spółka z ogr. poręką we Lwowie ;

18. **Better Jakób**, przedsiębiorstwo budowy w Krakowie ;

19. **Opatowicz Maksymilian**, kierownik cegielni parowej w Bochni ;

20. **Wachsmann Feliks**, kier. cegielni w Chodorowie ;

21. **Tokarz Kaźmierz**, kier. par. ceg. i dren w Krośnie ;

22. **Gloss Edmund**, kierownik cegielni w Kozielnikach ;

23. **Redakcja „Przełądu ceramicznego“** w Podgórzu ;

24. **Knytel Jan** kier. cegielni w Gorliczynie k Przeworska ;

25. **Inglot Jędrzej** w Albigo wej.

Ponieważ już przystąpiła do Związku połowa tej liczby Członków, z którą proponenci postanowili rozpocząć pracę, przeto wkrótce odbędzie się posiedzenie założycieli Związku celem ustalenia terminu i porządku dziennego Walnego Zgromadzenia członków.

Zapraszamy przemysłowców do dalszego wpisywania się do Związku.

Komitet założycieli.

JULIUSZ WEISS.

O eksploatacji gliny w cegielniach zapomocą bagrownic.

Pomijając wyższą sprawność bagrów łądowych w przeciwstawieniu do pracy ręcznej, ma kopanie maszynowe gliny tę ważną zaletę, że zastępuje wiele sił roboczych, co w obecnej dobie, wskutek wzrastających ustawicznie trudności ekonomicznych i wynikłej stąd tendencji uniezależnienia się od robotników, wielkiej jest wagi.

Pominąwszy wyższą sprawność bagrownic łądowych w stosunku do pracy ręcznej, przysparza maszynowe kopanie gliny, dzięki mniejszej ilości robotników w kopalniach gliny znaczne korzyści, a korzyści te rosną z natury rzeczy w miarę wzrastających dziś tak szybko trudności ekonomicznych, które w każdym pracodawcy muszą budzić usiłowania w kierunku

możliwie największego niezależnienia się od robotników.

Prace ziemne w większym zakresie wykonuje się dzisiaj już niemal wyłącznie zapomocą maszyn; w ceglarstwie chodzi o to, przy jakiej najmniejszej już produkcji należy oddać pierwszeństwo bagrownicom przed pracą ręczną.

Z pośród wszystkich maszyn tego rodzaju wykazały bagrownice łańcuchowe z wiadrami największe zalety przy dozywaniu gliny a to dzięki swemu ekonomicznemu systemowi pracy. Narzędziami grzebiącymi tych bagrownic są wiadra, które utwierdzone na łańcuchu znajdują się w ustawicznym obiegu, kopią materiał, podnoszą go i przy przejściu do ruchu powrotnego wysypują. Przytem porusza się bagrownica powoli, wózki zaś, które napełnić należy, pozostają w spoczynku. Pociąg transportowy stoi przy wszystkich bagrownicach tego typu równoległe do toru bagrownicy.

Bagrownica łańcuchowa z wiadrami (czepakami) wykonywa przy pracy trzy ruchy, a mianowicie ciągnie łańcuch wiadrowy, podnosi względnie opuszcza drabinę wiadrową, oraz porusza maszynę na szynach. Wiadra odrywają przy kopaniu materiał w cienkich warstwach, rozdrabniają go przytem na stosunkowo równomierne części tak, iż maszyny mające się zająć dalszą jego przeróbką, mają pracę łatwiejszą, aniżeli wówczas, gdy same muszą rozdrabniać często bardzo wielkie i nierównomierne sztuki. W wielu wypadkach dobrze wykonane roboty przy dozywaniu gliny, uczyniły zbędnym przechowanie jej przez zimę.

Zastosowanie bagrownicy lądowej jest szczególnie korzystnym tam, gdzie przy różnorodnym uwarstwieniu pokładu gliny pragnie się osiągnąć dobre zmieszanie, gdyż wiadra poruszają się równomiernie po całej wysokości wykopanej ściany.

Praca przy pomocy lądowej bagrownicy wiadrowej może odbywać się przez łyżkowa nie głębokie (ku dołowi) lub górne (ku górze). W pierwszym wypadku bagrownica wraz z torem swoim i wozami transportowymi znajduje się na usuwanym terenie, wskutek czego drabina wiadrowa pracuje ku dołowi i leży tem samem poniżej poziomu toru. W drugim wypadku natomiast usuwa się grunt, leżący powyżej toru bagrownicy. Wybór metody pracy, zastosowanie jednego lub drugiego rodzaju bagrownicy, zależy od każdorazowych warunków terenu, jakoteż od charakteru całego urządzenia, przy którym używa się bagrownicy.

W przeważnej ilości wypadków, bywa drabina wiadrowa sztywna, prosta i wydobywa

się przy jej pomocy warstwę pokładu do pewnej maksymalnej głębokości do której właśnie przystosowano daną drabinę. Tam jednakowoż gdzie chodzi o oddzielne uzyskanie poszczególnych warstw pokładu np. gdzie glina pokryta jest warstwą, którą uprzętać należy, tam drabinę wiadrową buduje się z załamaniami.

Jeżeli zaś — w przeciwstawieniu do powyższego wypadku — pragnie się uzyskać dobre zmieszanie leżących nad sobą warstw, to drabinę wiadrową należy podzielić na dwie części: jedną górną i drugą dolną. Obie drabiny są połączone z sobą zawiasami, a zawieszają się w ten sposób, że przy podnoszeniu się i opadaniu, dolna drabina wykonywa ruchy równoległe w skośnym położeniu. Ten system znajduje częste zastosowanie przy bagrownicach cegielnianych.

Podczas gdy dawniej używano wyłącznie maszyn parowych, jako źródła siły do popędu to w ostatnich latach wobec niezwykłego rozwoju elektrotechniki i wobec wynikającego stąd zaprowadzenia siły elektrycznej we wszystkich większych urządzeniach, przystąpiono również do zastosowania elektryczności do maszyn bagrowych. Krok ten okazał się tak korzystnym i przez szereg ostatnich lat dał tak pomyślne wyniki, że siłę elektryczną należy co najmniej postawić na równi z popędem parowym, a nawet pod niejednym względem oddać jej przed nim pierwszeństwo. Również stosowanie płynnych materiałów palnych, jak benzyny, nafty itp. może w pewnych wypadkach zasługiwać na uwzględnienie, jednakowoż rodzaj popędu zapomocą motorów eksplozywnych nie potrafił sobie dotąd zdobyć powszechnego uznania, a dotychczasowe doświadczenia nie są dla nich zbyt dobrą rekomendacją, ponieważ motory tego rodzaju nie mogą silniejszych wstrząśnień, zdarzających się dość często i nagle, wytrzymać w tym stopniu, jak maszyny parowe i motory elektryczne.

(Dok. nast.)

Z powodu projektu nowej fabryki cementu w Galicyi.

Usiłowania do rozwinięcia fabrykacji cementu w kraju

skreślił inż. K. Rolle.

Znajomość zapraw hydraulicznych jest bardzo dawną, wiadomo bowiem powszechnie, że istnieją w pewnych okolicach materiały mineralne, które dodane do wapna murarskiego

czynią go szybciej wiążącym i nadają mu znaczną wytrzymałość. Dodatki te pod nazwą trasu, santoryny i pucolany do dziś dnia są w użyciu, ale z natury rzeczy, z powodu ograniczonego występowania i użycie ich jest ograniczone.

Są to zaprawy naturalne. Fabrykacja sztucznych datuje się od czasów stosunkowo niedawnych, a najważniejsza dziś zaprawa hydrauliczna sztuczna — cement portlandzki — liczy niespełna lat 90 od swego „wynalezienia“.

Ojczyzną tej zaprawy jest Anglia, gdzie niejaki Aspdin, przedsiębiorca budowlany w r. 1824 opatentował sposób otrzymywania cementu portlandzkiego z błota lub kurzu dróg, zwirowanych wapniakiem (!) — „portlandzką“ została zaprawa ta nazwaną dla tego, że bloki z niej wyrobione wyglądem swym przypominały znane w Anglii łomy piaskowca w Portland.

Dopiero w 26 lat później powstaje pierwsza na lądzie stałym wielka cementarnia koło Szczecina w Niemczech i od tego czasu datuje się żywszy rozwój tej, tak dziś potężnej gałęzi przemysłu.

Austria ma chwilę obecną niejako jubileuszową dla przemysłu zapraw hydraulicznych. Około r. 1860 niejaki Kink, inżynier drogowy założył w Kufstein w Tyrolu pierwszą fabrykę cementu romańskiego a wkrótce potem Angelo Saullich założył w Kirchbühl koło Perlmoos pierwszą fabrykę cementu sztucznego.

W r. 1871 powstaje w Austrii pierwsze towarzystwo akcyjne dla fabrykacji portland cementu, a to w Podolu w Czechach. Najsilnie rozwinięto się towarzystwo akcyjne Perlmoos, które zakupiło cały szereg fabryk w Austrii, by je zamknąć a inne rozszerzyć, a dziś produkuje rocznie 30.000 wagonów cementu a 15 000 wagonów innych zapraw.

Najsilniejszy rozkwit fabrykacji cementu poczyna się od roku 1895, wówczas bowiem zaczęto stosować na większą skalę w budownictwie konstrukcje żelazno-betonowe, nadto poczęt rozwijać się żywo przemysł cementowy i betonowy.

W Galicyi fabrykacja portland-cementu wprowadzoną została przez przemysłowców niemieckich. W r. 1886 białscy przemysłowcy i finansisci założyli Austriackie towarzystwo akcyjne dla fabrykacji portland cementu w Szczakowej z kapitałem zakładowym 1,800.000 koron. Fabryka ta prosperowała dobrze. w latach 1895—99 dawała dywidendy 30—80 kor. od akcji t. j. 10 do 25% a w tym czasie produkowała 7000 wagonów portland cementu a 1400 wagonów

innych zapraw. W nowszych czasach — w r. 1909 — wprowadziła piece rotacyjne do wypalania cementu i podniosła produkcję do 11.000 wagonów.

Wkrótce po szczakowskiej, bo w r 1888 powstaje druga fabryka cementu w Galicyi, założona przez p. Bernarda Libana i siostrę jego, Maryę Frenklową w Bonarce i Woli duchackiej koło Podgórze. Fabryka ta produkuje rocznie do 4.000 wagonów portland cementu, rozwija się dobrze, z każdym rokiem ulepsza swe urządzenia.

Dzisiejsza produkcja galicyjska portland cementu wynosi zatem w dwóch fabrykach 12—13.000 wagonów rocznie.

Wartość produkcji austriackiej w r. 1906 wynosiła 5½ mil. koron.

Rozwój fabrykacji cementu w Austrii ilustrują następujące cyfry:

w r. 1860	produkcja	wynosiła	90	wagonów
” 1870	”	”	2050	”
” 1880	”	”	6600	”
” 1906	”	”	59000	”
” 1909	”	”	84500	”

W tymże ostatnim — 1909 — roku było fabryk w prowincjach austriackich:

W Tyrolu	11
” Austrii dol.	9
” Styrii, Czechach i Dalmacyi po 5	15
” Górnej Austrii i Karyntyi z Krainą po 4	8
” innych prowincjach	7
	<u>razem 50</u>

Już wyżej wspomniałem, że w końcu zeszłego wieku zużycie portland cementu niepomiernie wzrasta. Otwierają się dla tego artykułu nowe pola zastosowania, rozrasta się do potężnych rozmiarów technika żelazno-betonowa, beton w rozmaitej formie odgrywa w budownictwie kolosalne znaczenie. Nie ma dziedziny budownictwa, do której by cement nie wtargnął

Galicya nie pozostaje pod tym względem w tyle, gdyż i tu powstaje bardzo rozpowszechniony przemysł cementowy i betonowy, konstrukcje żelazno-betonowe znajdują bardzo znaczne zastosowanie w budownictwie i budowie mostów. Forytowane przez sfery rolnicze przez dłuższy czas dachówkarstwo cementowe zużywa samo bardzo znaczne ilości portland cementu.

Jakie jest zużycie cementu w Galicyi w ostatnich latach? Na pytanie to bardzo trudno dać odpowiedź. Brak nam statystyki przemysłowej krajowej i ogromna trudność jej stworzenia. Starać się będę pośrednio zbliżyć do prawdopodobnych cyfr.

Nawiasowo muszę wspomnieć, że interesowane sfery austriackie, w tym wypadku kartel cementowy, obliczają konsumpcję portland cementu w Austrii na 60.000 wagonów rocznie. Ma to być dowodem na to, że więcej fabryk cementu w Austrii się nie zmieści, i że już dzisiaj, w obec produkcji 85-ciu tysięcy wagonów, jest hyperprodukcja. Zdaje mi się jednak, że cyfra ta, wyżej podana jest „niedosadzona“, konsumpcja austriacka jest znacznie wyższą, a przekonanie swoje opieram na porównaniu z konsumpcją naszego kraju.

Wracając do sprawy zużycia cementu w Galicyi, zaznaczyć muszę, że już sam kartel, rejonując obszar zbytu cementu w Austrii przyznaczył Śląsk, Galicyę i Bukowinę fabrykom w Szczakowej, Bonarce, Goleiszowie na Śląsku i Putnie na Bukowinie. Produkcja tych fabryk wynosi:

Szczakowa	9	tys.	wag.	p.	c.
Bonarka	4	"	"	"	"
Goleiszów	12	"	"	"	"
Putna mniej niż	1	"	"	"	"

razem około 26 tysięcy wagonów.

Przyjawszy, że część tej produkcji zbywają te fabryki po za wyznaczonym im rejonem zbytu, z drugiej strony należy uwzględnić, że do tego rejonu wchodzi na zachodzie dużo cementu opolskiego, a na wschodzie węgierskiego, tak że wielkiej pomyłki nie będzie, gdy przyjmę, że cyfra wywozu tych wyżej podanych czterech fabryk równa się cyfrze dowozu do ich rejonu zbytu. Zatem trzy wyżej podane prowincje austriackie zużywają rocznie około 26.000 wagonów cementu, a że Bukowina jako kraj mały i niżej kulturowo stojący od Galicyi i Śląsk, prowincja również mała, zużywają razem conajmniej czwartą część wyżej wykazanej produkcji czterech fabryk, przeto na Galicyę wypada 18—20.000 wagonów cementu rocznie. Znajęcy stosunki krajowe przyznają, że zapotrzebowanie krajowe obraca się około tej liczby.

Jeżeli zatem przypatrzymy się cyfrom produkcji krajowych fabryk cementu: 13.000 wagonów i wywnioskowanej wyżej cyfrze zużycia 20.000 wagonów, widzimy w bilansie przemysłowym Galicyi niedobór 7.000 wagonów rocznie.

Już wyżej mówiłem, że ostatnich lat dziesięć do niekorzystnych dla fabryk cementu nie należał. Uwidocznia się to w dywidendach które płaciły towarzystwa akcyjne austriackie. Oto zestawienie:

Szczakowa od 12¹/₂⁰/₁₀₀ w. r. 1903 do 26²/₃⁰/₁₀₀ w latach 1907 i 1908;

Perlmoos od 8⁰/₁₀₀ w r. 1903 do 15⁰/₁₀₀ w r. 1908;

Goleiszów od 6⁰/₁₀₀ w r. 1903 do 14⁰/₁₀₀ w latach 1907 i 1908.

W roku ostatnim 1909, dziś znanym, dywidendy nieco spadły, spadek ten musiał być silniejszy w r. 1910.

W każdym razie mamy tu, odnośnie do Galicyi, zaistnienie dwóch klasycznych warunków do wytworzenia danego przemysłu: rosnące zapotrzebowanie, ograniczona, niewystarczająca temu zapotrzebowaniu produkcji i dobre ceny towaru, zatem widoki na dobre zyski fabryki. Dodać musimy i trzeci warunek, przyrodniczy, obecność dobrego surowca w wielu okolicach kraju.

Na tem tle musiały się rodzić usiłowania do wytworzenia w kraju nowych fabryk cementu.

(Dok. nast.)

Roessemann i Kühnemann

(Juliusz Weiss)

— L w ó w —

ul. Kopernika I. II.

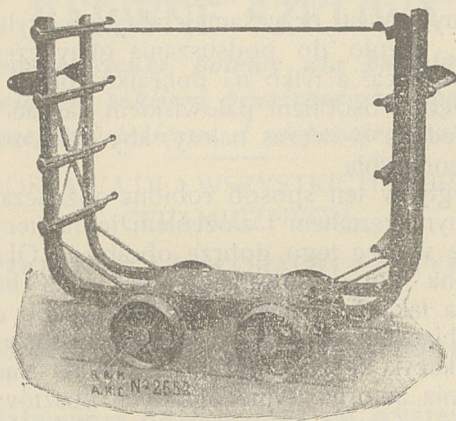
Telef. I. 627.

dostarczają i zakładają **tory kolejek wąskotorowych oraz normalne dojazdowe**, dla cegielń, kamieniołomów, wapienników, fabryk cementu i t. p.

W Pradze i Budapeszcie własne fabryki zwrotnic, tarcz obrotowych, wózków wszelkich typów i t. p.

Bagry!

Maszyny do betonu!

Wynajm kolejek.

19

— Katalogi i oferty bezpłatnie. —

Prasowanie cegieł na sucho.

Wobec coraz intensywniejszej konkurencji, jaką cegle glinianej zagraża żelazo - beton, cegła wapienno - praskowa i in. zmuszony jest przemysł ceglarski szukać nowych dróg, aby zmniejszyć koszty fabrykacji, gdyż to są głównym czynnikiem konkurencji, cegły gliniane bowiem co do swej wartości mają już od wieków ustaloną opinię. Dotychczasowy system prasowania na mokro, mimo wydoskonalonych maszyn i urządzeń, jest jeszcze za kosztowny, aby w okolicach, gdzie się konkurencja silniej rozwinęła, stawić jej skutecznie czoło. Droga do celu, tj. obniżenia kosztów założenia i samej produkcji wiodącą, może być w ceglarnictwie tylko prasowanie na sucho, a to dzięki temu, że w samym urządzeniu odpadają suszarnie, które zazwyczaj lwia część kapitału zakładowego pochłaniają, przy samej zaś fabrykacji odpadają koszty suszenia, które — zwłaszcza przy suszarniach sztucznych — do poważnej kwoty dochodzą. Nie wszędzie jednakowoż prasowanie na sucho da się zastosować, gdyż nie każda glina do tego się nadaje, tam jednak, gdzie prasowaniu na sucho surowiec nie stoi na przeszkodzie, można uważać jedynie ten sposób fabrykacji za jedyne wyjście zwyciężkie z konkurencji. Co do samej wartości cegieł prasowanych na sucho i na mokro, są dotychczas zdania podzielone, przeważnie jednak cegły wyrabiane w drugi sposób uważane są za lepsze. Sposób pierwszy zatem, moim zdaniem, może tylko tam mieć miejsce, gdzie się rozchodzi o wywalczenie bytu cegle glinianej wśród groźnej konkurencji innych materiałów.

W Niemczech, gdzie ta ostatnia jest silnie rozwinięta, odzywają się od czasu do czasu alarmy, które jedyny ratunek cegły glinianej widzą w prasowaniu na sucho, mimo to, ten sposób fabrykacji zdołał się rozwinąć tylko w prowincji nadreńskiej w okolicach, gdzie się znajduje do tego odpowiedni materiał surowy.

Z pomiędzy systemów prasowania na sucho zasługuje na szczególne uwzględnienie system Schulte - Steinberg, a najnowszym jego typem jest fabryka w Stockum p. Bochum w Westfalii.

Wynalazca wychodził z tego założenia, że woda zawarta w glinie pokładowej jest wprost szkodliwa, dlatego przed prasowaniem odparowywa się nadmiar wody, reszta zaś w postaci pary wodnej na powierzchni kondensuje się częściowo przy prasowaniu i służy w glinie jako spoidło. Odparowywanie nadmiernej

ilości ma jeszcze i tę zaletę, że przy tej sposobności usuwa się parą z wnętrza gliny powietrze, które nie może potem tworzyć porów.

Przebieg roboty w wymienionej powyżej fabryce jest następujący: glinę z kopalni dowozi się do elewatora i stąd poczawszy, aż do wyprasowania gotowych cegieł, glina odbywa dalszą drogę automatycznie, wobec czego odpada wszelka dotycząca robocizna.

Elewator transportuje glinę wilgotną do zbiorników lejkowatych, stamtąd do bębna, w którym odbywa się mieszanie i suszenie gliny. Bęben jest obracalny i nachylony, wobec tego glina zesuwa się przeciwko gazom spalania z pieca, które zużytkowuje się tutaj do podsuszania gliny. Jest to jedyne w tym wypadku źródło ciepła, gdyż popęd maszyn jest elektryczny.

Powstałą w bębnie parę odprowadza się wraz z zużytymi gazami, wentylatorem na zewnątrz. W ten sposób osuszona glina dostaje się z bębna do maszyny rozdrabniającej, gdzie zostaje zmieloną na delikatną mączkę. Mączkę tą, ciepłą jeszcze, transportuje elewator kulbłowy do sita bębnowego. Tu się ją przesiewa przyczem pozostałości wracają z powrotem do maszyny rozdrabniającej, mączka przesiana natomiast spada do lejków, stamtąd zaś do prasy, gdzie się z niej prasuje cegły.

Cegły te, posiadające jeszcze temperaturę około 300° C. dowozi się wprost do pieca i tam układa. Fabrykacja wobec tego jest niezmiernie uproszczona, a przebieg jej odbywa się w niespełna kwadransie. Ilość robotników jest minimalna, gdyż we wspomnianej fabryce o produkcji rocznej 6 milionów cegieł, zatrudnionych jest przy samej fabrykacji tylko 15 ludzi. Ciepło do podsuszania gliny czerpane jest z pieca, a tylko na początku roboty musi się bęben osobnym palowiskiem zasilać, zważać jednak wówczas należy, aby glina zbytnio nie podeschła.

Cegły w ten sposób robione odznaczają się pięknym kształtem i złożeniem jednolitem, dają się wobec tego dobrze obrabiać. Glina używana do prasowania cegieł była bardzo chuda tak, że z niej w zwykły sposób cegieł wyrabiać nie było można. Prócz uproszczenia fabrykacji, koszty założenia i wynikłe stąd obciążenia amortyzacyjne ogólnych kosztów produkcji, zostało w wysokim stopniu zredukowane, jak to wykaże poniższe obliczenie rentowności, którego dane odpowiadają rzeczywistości.

Prasa w Stockum robi 8 1/2 tłoczeń á 4 cegły na minutę = 34 cegły, czyli na godzinę 34 × 60 = 2040 cegieł, zatem w 12 godzinach:

$2040 \times 12 = 24480$ okrągło: 24000 cegieł niemieckich (250.120.65). Odpowiednio do tego, można 6 milionów wyprodukować w 250 dniach. Jeżeli przyjmemy, że objętość cegły niemieckiej wynosi 1.95 litra, a austriackiej (290.140 65) 2.63 l., wówczas produkcja niemiecka będzie odpowiadać:

$$\frac{6.000.000 \cdot 1.95}{2.68} = \text{okrągło } 4.500.000 \text{ cegieł austr.}$$

Dla pewności przyjmujemy 270 dni roboczych.

Obliczenie rentowności:

1. Robocizna:

3 ludzi do narzucania gliny à 3.50	10.50 Kr.
2 chłopaków do odbierania cegieł od prasy à K. 2.50	5.— „
1 podsuwacz	3.50 „
4 ludzi do wywozu cegieł à 4 K.	16.— „
2 układaczy w piecu à 4.50 K.	9.— „
2 palaczy à 5 K.	10.— „
1 maszynista	4.— „
1 majster	5.— „

Razem za dzień roboczy . 63.— Kr.

Robocizna roczna za 270 dni a 63 17010.— „

2 Węgle do wypalania:

Na 1000 cegieł austr. 3.30. zatem	
3.30 4.50 okr.	15000.— „
Węgiel dla lokomobili o sile 40 H.	
Na 1 H. przypada około 0.95 kg. na godzinę roboczą zatem:	
40. 0.95. 12. 270. 0.0068 =	
1968, okrągło	2000.— „

Uboczne wydatki:

Smary, narzędzia, oświetlenie itp.	1500
Naprawy	2000
Na nieprzewidziane	1000
Razem	38.510.— Kr.

czyli na 1000 cegieł austr. wynoszą kosztą:

$$\frac{38510}{4500} = 8.56 \text{ Koron.}$$

Kwota amortyzacyjna:

Koszta założenia	55000.— Kr.
Lokomobila	12500.— „
Szyny, wózki, pasy itd.	5000.— „
Razem	72500.— Kr.

Piec, budynek maszyn, oraz fundamenta pod maszyny . 87000.— „

Ogólne koszta 160000.— Kr.

Amortyzacja maszyn itp. 10% . 7250.— „

„ pieca, budyn. 5% . 4375.— „

Razem . 11625.— Kr.

czyli na 1000 cegieł austr.: $\frac{11625}{4500} = 2.59$ Kor., a łączne koszta tj. robocizna i amortyzacja: $8.56 + 2.59 = 11.15$ Kor.

Oprocentowanie kapitału, koszta materiałów, jak również podatki i ubezpieczenie nie zostały w niniejszym zestawieniu uwzględnione, a to z powodu zbyt wielkiej różnorodności stosownie do warunków miejscowych.

G.

Od nauczycieli kraj. Szkoły ceramicznej otrzymujemy następującą odezwę z prośbą o zamieszczenie:

Nauczycieli — uczących na krajowych Kursach kieramicznych w Podgórzu — zaskoczyła nieoczekiwana dyskusja, jaka miała miejsce podczas obrad Zjazdu przemysłowców ceramicznych w Krakowie. Odezwała się tam bowiem zupełnie nieuzasadniona krytyka szkoły, jej organizacyi i działania, a ponieważ głośne zdania mogłyby wprowadzić w błąd opinię publiczną — co nawet okazało się w dyskusyi na posiedzeniu podgórskiej Rady miejskiej — podpisani odpierają te ataki i stanowczo przeciwko nim zastrzegają się

Uczący pracując w ramach organizacyi szkoły mają to silne przeświadczenie, że spełniają sumiennie swe obowiązki. A jeżeli uwzględni się przygotowanie uczniów, z jakim przychodzą w ogóle do szkół zawodowych, to każdy bezstronny — kto z wychowankami tej szkoły się zetknął, przyzna, że praca nauczycieli wydaje odpowiednie rezultaty.

Jeżeli zmiana programu nauczania była od dawna wskazaną, to do przedstawienia odpowiednich wniosków był również powołany w swoim czasie inicjator Zjazdu i autor wycieczek przeciwko zakładowi, który jeszcze przed rokiem był członkiem grona nauczycielskiego, a który wówczas żadnej w tym kierunku myśli nie podniósł, projektów nie podał.

Podgórze w marcu 1911 r.

Galer Józef, Jodłowski Kazimierz, Dr. Kepler Paweł, Inż. Kostecki Edward, Lombardo Jan, Mikstein Antoni, Ostrowski Witold, Peter Jan, Inż. Śmiałowski Eustachy.

Nadesłane książki, cenniki prospekta i t. p.

60-lecie Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie 1850 — 1910. Na pamiątkę półwiekowego jubileuszu Izby handlowej, której pierwsze posiedzenie odbyło się 14 listopada 1850 r. wydała ta poważna krakowska instytucja piękną broszurę z opisem pierwszych swych kroków. Zaraz na pierwszej karcie spotykamy nazwiska ludzi, dla gospodarczego rozwoju kraju bardzo zasłużonych. W rządzie pierwszych członków Izby są ojcowie, których synowie dziś w skład Izby wchodzi, widzimy tam nazwiska Baruchów, którzy położyli duże zasługi na polu przemysłu ceramicznego; pierwszym prezesem zostaje p. Wincenty Kirchmayer Izba z początku zajmowała się głównie sprawami handlowymi, rzadziej pojawiają się na porządku dziennym jej obrad sprawy przemysłowe, a jedna z pierwszych, to podanie Ludwika Zieleniewskiego o poparcie w uzyskaniu koncesji na „fabrykę machin“. Broszura omawiana cofając nas myślą wstecz o pół wieku każe snuć dalej wątek dziejów tej pożytecznej korporacji, która dziś powagą i znaczeniem pokażne miejsce zajmuje nie tylko w kraju ale i w państwie. *R-e.*

Wykaz prasy polskiej. Berlin. Nakł. wyd. „Hygeia“ cena 1.20 kor. Bardzo to pożyteczne wydawnictwo dające po raz pierwszy dokładne zestawienie czasopism polskich, gdziekolwiek one wychodzą, z podaniem dokładnego adresu, oraz szczegółów co do warunków prenumeraty a nawet niejednokrotnie w kilku słowach podany jest kierunek pisma lub jego program. Z ciekawego wykazu widzimy, że najwięcej czasopism polskich wychodzi w Austrii (231), potem w Rosji (213), Niemczech (105), Ameryce (90) i Francji (1) razem 640. W świecie wychodzi przeszło 70.000 czasopism, z tego w Stanach Zjednoczonych przeszło 22.600.

Wydawnictwo zapowiada uzupełnianie wydawnictwa co pół roku. *g.*

„Przewodnik zdrowia“ bardzo interesujące i pożyteczne pismo rozpoczęło wychodzić rok 17-ty w Berlinie pod redakcją Czarnowskiego. Pismo to wydaje co pewien czas broszurki higieniczne i lecznicze popularne, ostatnią w tym szeregu jest książeczka p. t. „Badanie moczu“.

Sztuka brązownicza i złotnicza wychodzi w Warszawie rok czwarty i posiada bardzo doborową treść fachową i informacyjną. W zeszytach z bieżącego roku znajdujemy cały

szereg artykułów z zakresu złotnictwa, brązownictwa, galwanizatorstwa, zegarmistrzostwa i innych pokrewnych technik a nadto bardzo dużo artykułów i notatek, dla zawodowców doniosłego znaczenia. Numera zdobici cały szereg ilustracji. Pismo to powinno cieszyć się uznaniem u licznych u nas sfer interesowanych. Dziwne, że tak nie jest i słuszny jest apel, zamieszczony na wstępie zeszytu 3-go tego roku do czytelników by popierali goręcej to jedyne zawodowe pismo danej gałęzi rękodziela.

Filatelista organ pols. Związku kolekcjonistów wychodzi w Rzeszowie rok czwarty. Pismo bogate w treść cieszy się uznaniem u zbieraczy marek.

KRONIKA.

Zmiana własności. Znana w kraju i jedna z najstarszych cegielni, ciesząca się znacznym uznaniem, będąca własnością firmy „Maurycego Barucha“ w Podgórzu, cegielnia parowa i fabryka dachówek w Łagiewnikach przeszła na własność pp. Jakóba Grünberga i Ch. Ferbera. Obaj nowi właściciele znani są w okręgu krakowskim jako ceglarze od kilku pokoleń, mają zamiar nowo-nabytą fabrykę ulepszyć i znacznie rozszerzyć.

Dostawy. Dostawa szyn i wózków do robót ziemnych oraz do transportów kamienia dla olbrzymich kamieniołomów krzeszowickich poruczoną została firmie Roessemann i Künneemann we Lwowie.

Dostawa obejmuje około 100 wózków etc. Fabryka cementu w Szczakowej poruczyła firmie Rössemann i Künneemann (Juliusz Weiss) we Lwowie, dostawę wążkotorowej lokomotywy.

Połączenie się fabryk. Dwie największe u nas fabryki maszyn, własność dwóch towarzystw akcyjnych, a to: „L. Zieleniewski“ w Krakowie i „Fabryka wagonów i maszyn“ w Sanoku łączą się w jedno towarzystwo akcyjne. Połączenie to przeprowadza krajowy Bank przemysłowy we Lwowie, który pomimo krótkiego istnienia zaznaczył już bardzo dodatnio swą działalność na polu krajowego przemysłu.

Związek wschodnio-galicyjskich wapienników. Spółka z ograni. odpowiedzialnością we Lwowie, istniejąca od dwu lat, przeszła z dniem

1 kwietnia b. r. pod patronat Banku przemysłowego, który po przeprowadzeniu odpowiedniej reorganizacji, objął całą gestyę tego przedsiębiorstwa. Związek obejmuje 12 wapienników we wschodniej Galicyi, które produkują rocznie minimalnie 6000 wagonów wapna dla konsumpcyi wewnętrznej, a nadto znaczną ilość wapna eksportują do Węgier, Bukowiny i Rosyi. Biura Związku, którego kierownictwo poruczono prokurzyście Banku przemysłowego, dr. Maksymilianowi Drochockiemu, pozostają na razie w dotychczasowych lokalnościach przy ulicy Jagiellońskiej l. 5. w maju jednak przeniesione będą do własnego lokalu Banku przemysłowego przy ulicy Trzeciego Maja L. 19, parter.

Celowo przeprowadzona reorganizacja biura i skonsolidowanie Związku, zapewnia mu istnienie na długie lata, a wpływ banku przemysłowego na bezpośredni zarząd Związku i tem samem na regulację cen, stosownie do sprzedaży, nie dopuści do nieuzasadnionej podwyżki cen.

Rok założenia 1855. 12

A. LACROIX & Cie
W PARYŻU

(172, Avenue Parmentier à Paris)

BARWNE SZKLIWA

emalie, tlenki, polewy dla porcelany, fajansu, szkliwa przezroczyste, opalowe, krystaliczne, i nieprzezroczyste.

DOSTAWA DLA WSZYSTKICH FABRYK CERAMICZNYCH.

ZAKŁAD DLA DEKORACJI I ARTYKUŁÓW MALARSKICH.

60 odznaczeń na wystawach światowych.

Najwyższe odznaczenie na wystawie światowej w Londynie w r. 1908.

Albert Pillivuyt

WYRÓB PORCELANY
białej i malowanej.

21 Specjalność :
porcelana do użycia na
ogniu
biała, zielona i brunatna.

FOÉCY (Cher). Francya.

Bardzo wytrawny
palacz

w piecu kręgowym zarazem
majster ceglarski

poszukuje zaraz posady

Zgłoszenia pod Palacz l. 38 do Administracyi.

Poszukuje się — kierownika fachowego
do cegielni i wapiennika.

Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw i curriculum vitae należy nadsyłać do firmy „Wł. Dudziński, Nowotny i Spółka, Nowy-Targ“.

Zdolny palacz pieców kręgowych poszukuje pasady zaraz. — Zna się dobrze na wypalaniu materiałów w zakresie ceglarski wchodzących, także na wyrobach surowych; — kawaler, mówi po polsku i niemiecku; posiada dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia do Redakcyi „Przeglądu“ dla T. K. 51.

Energiczny fachowiec ceglarski!

lat 37, teoretycznie (technicznie) i praktycznie wykształcony, absolwent szkoły zawodowej w Lauban z egzaminem na majstra. — Od młodości w zawodzie obznajomiony z maszynami jak też z wyrobem murowek, licówek, dachówek, drenów, klinkierów, szamotowych i t. p. i ze szkleniem, wypalaniem tych wyrobów, — **poszukuje stałej posady samoistnej jako kierownik lub majster.**

Świadectwa na żądanie.

Wiadomość pod 52 do „Przeglądu“.

TOWARZYSTWO DLA BUDOWY SZTUCZNYCH SUSZARNI

Biurowo techniczne ceglarskie.

Stow. z ogran. odpow. 49

Własne cegielnie probiercze.

— Prospekty opisy. —

DUDERSTADT W H.

— Świadectwa. Rysunki. —

Sztuczne suszarnie

ponad piecem i na ziemi z automatycznym ładowaniem i najlepszym wykorzystaniem ciepła z kręgowca i pary wylotowej.

S. Haas i T. Silberberg

Fabryka wyrobów betonowych i skład materiałów budow.

Kraków, ul. św. Tomasza 14, róg ul. św. Jana (Grand Hotel).

Utrzymuje na składzie: Cement opolski i krajowy, wapno hydrauliczne kufsteińskie, gips murarski i rzeźbiarski, łupek śląski, angielski i belgijski, ogniotrwałą papę dachową i izolacyjną, smołę pogazową i asfaltową, karbolineum, asfalt i gudron „Trinidad“. Rury kamionkowe wewnątrz i zewnątrz szklone, posadzki kamionkowe czeskie, dachówki różnych systemów.

14

Wyłączne zastępstwo szklonych cegieł fasadowych (glasierte Verblendziegel)

Wykonują roboty asfaltowe i betonowe, kanalizacje domów z rur kamionk. i betonów.

Dyrekcya Szkoły ceramicznej w Podgórzu

Zwraca uwagę przemysłowców, że w połowie kwietnia wyjdzie ze szkoły 6-ciu uczniów, którzy poszukiwać będą praktyki. 48

Wczesne zgłoszenia pod adresem Dyrekcji.

Gazeta 8

**Przemysłowo-
Handlowa**

Pismo tygodniowe
Organ Koła

Przemysłowców

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Boduena 5. Tel. 6259.
Skrzynka pocztowa 397
Prenumerata: rocznie 12 rb., kw. 3 rb., z przesyłką lub odnośz.

Czasopismo

techniczne

Dwutygodnik

Organ Tow. Politechnicznego we Lwowie

założony 1883 r., poświęcone sprawom technicznym. Przedpłata roczna 18 kor., 15 marek, 7 rubli

Lwów,

9

ul Zimorowicza.

Pierwsze Brneńskie Towarzystwo dla wyrobu maszyn „Wannieckwerk“ — Brno

dostarcza zupełne urządzenia i t. p. dla cegielni, fabryk szamoty, rur, dachówek, wszelkich wyrobów glinianych i zapraw, a w szczególności:

Maszyny ceglarskie każdej wielkości dla wyrobu cegieł, licówek i dachówek.

Maszyny strycharskie patent „Dornbuscha“ najlepsze z dzisiejszych strycharek, najmniejsza i najtańsza obsługa, gdyż odpada wyrzucanie cegieł z form.

Maszyny rozdrabniające: łamacze, ugniatacze dla mielenia na sucho, rozdrabniacze, walcówki.

Ugniatacze masy wilgotnej konstrukcji zwykłej i wielostopniowe patentu „Rakowskiego“.

36

Hydrauliczne prasy na cegły i płytki patentu „Friedricha“.

Automatyczne zasilacze „Oekonom“ systemu Gielowa

Maszyny parowe. — Kotły parowe. — Turbiny parowe systemu Parsona. — Motory na gaz ssany i benzynę systemu „Körting“, na ropę własnego systemu. — Pompy. — Transmisyje.

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, zakładów kąpielowych, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. — Ustawianie pomp, Instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

Cenetrain

Ogrzewanie i Wentylacye

wszelkich systemów

ŁAŻNIE, MECHANICZNE PRALNIE,
SUSZARNIE i t. d.

projektuje i wykonuje:

Inżynier Leonard Nitsch i Spółka.

Kraków: ul. Kolejowa 18. = Lwów: ul. Fredry 6.

Najlepsze referencye z dotychczas wykonanych robót.

Kosztorysy bezpłatnie.

26

Marcheggiska Fabryka maszyn i odlewnia żelaza w Marchegg.

Specjalna fabryka do budowy maszyn rozdrabniających dla wszystkich celów.

Kompletne urządzenia cegiełń.

Budowa: Zakładów dla łamania i sortowania szutru, odsiewania piasku, fabryk gipsu, nawozów sztucznych i t. p.

Patentowane młyny „ORION“ z ulepszonymi separatorami.

Urządzenia transportowe najnowszej i najlepszej konstrukcyi.
Własna odlewnia dla odlewów szczególniejszej twardości.

Plany i kosztorysy na żądanie.

24

Chemiczna fabryka farb i szkliv, Zakłady Kaolinowe i parowa odmularnia w Nepomyślu kolo Karlsbadu.

Biuro sprzedaży glinki z kopalń blosdorfskich i glin szamotowych.

J. Eliáš, Praga (Karlin)

dostarcza dla fabryk ceramicznych.

17

Szkliva:

Łatwo topliwe szkliva kaflarskie, najmialsze, w różnych odcieniach, bezbarwne szkliva dla kafli polewanych. Szkliva topione białe, niebieskie, czerwone, zielone, żółte i. t. d., topniejące przy stożku Segera 010-08.

Tlenki, Kobalt, Smalta, Minia i Glejta etc.

Wysyłka
do wszystkich krajów.

Laborat. dla
przemysłu ceramicznego.

Minerały:

Gliny polewowe i wykładowe wypalające się białe, szamota palona i mielona, glina szamotowa, kaolin i ziemia porcelanowa, czeski kwarzec, glina kamionkowa, gliny podkładowe chude i tłuste. Polewy i szkliva do każdego materyału.

Dla większych odbiorców
specyalne oferty.

Żądać
próbki i oferty.

PODKŁADKI

pod dachówki i gąsiory (ramki, klepki) z drzewa gorącym powietrzem suszonego, heblowane i nieheblowane, w najlepszym wykonaniu, po cenach konkurencyjnych dostarcza

Fabryka drobnych wyrobów drzewnych L. Tabaczyński i Ska

Nowosielica pod Wygodą (powiat Dolina).

11

Przyjmuje zamówienia na wszelkie roboty drewniane dla cegielni, drenarni i dachowczarni.

J. K. LOMBARDO i Sp.

Kraków Straszewskiego 28. — Warszawa Wspólna 11.

Biuro techniczne dla przemysłu chemicznego.

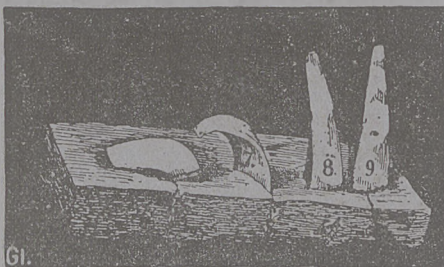
Przedstawicielstwo Marcheggskiej fabryki urządzają: kompletne cegielnie, fabryki ceramiczne i fabryki szutru.

Dostarczają: ceglarki, młyny kulowe, wszelkie aparaty do rozdrabniania materyałów twardych i przerabiania gliny.

Maszyny najlepszej konstrukcyi i z najlepszego materyału.

— Setki świadectw i liczne odznaczenia. —

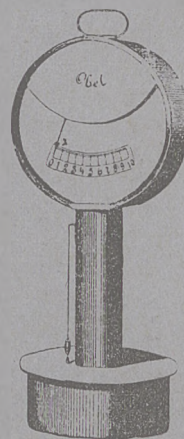
Kosztorysy i oferty darmo.

Stożki

Segera

Jedyna i najlepsza kontrola dobrego i taniego wypalania wszelkich wyrobów z gliny.

Specyalność: przemysł cementowy, betonowy, rekonstrukcyja palenisk i kontrola techniczna fabryk.

Dostarczają:

Wszelkie specyalności dla cegielni i fabryk ceramicznych.

Ciągomierze systemu Obla.

Wszelkie aparaty do kontroli ruchu technicznego.

Gips francuski i węgierski dla fabryk dachówek i kafli.

Angielski drut stalowy dla cegielni.

Papier szybrowy.

1

Szkliva wszelkiego rodzaju.

Wyłączne zastępstwo fabryki szkliv i zakładów kaolinowych w Nepomyślu firmy „J. ELIÁŠ”

w Pradze.